

MARINA ALMĂȘAN

EU,... JAPONEZA!

JURNAL DE CĂLĂTORIE
LA TOKYO

GRUPUL EDITORIAL CORINT

Redactor: Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Cristina Gvinda

Fotografiile copertă și interior:
VICTOR SOCACIU JR.

Toate drepturile asupra acestei ediții
sunt rezervate GRUPULUI EDITORIAL CORINT.
LEDA este marcă înregistrată.

ISBN: 978-606-8623-95-5

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ALMĂȘAN, MARINA

Eu, ... japoneza: jurnal de călătorie la Tokyo/Marina Almășan;

pref.: Radu Șerban, Alex. Ștefănescu, Lucian Avramescu -

București: Corint Books, 2015

ISBN 978-606-8623-95-5

I. Șerban, Radu (pref.)

II. Ștefănescu, Alex. (pref.)

III. Avramescu, Lucian (pref.)

821.135.1-992

913(520)(0:82-992)

*Dedic acest jurnal de călătorie dragilor mei părinți
Ada și Cornel, în semn de adâncă recunoștință
pentru gena curiozității pe care au strecurat-o
în ADN-ul meu!*

Carte publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe
al României și al Ambasadei României la Beijing

Mulțumiri Japanese-Romanian Business Association,
domnului Director General Daniel Bereș, pentru ajutorul
neprețuit oferit în cunoașterea amănunțită a Japoniei anului 2015

Mulțumiri Oficiului de Turism al Guvernului Metropolitan Tokyo

Recunoștința mea domnului Manabu Kobayashi,
consulul onorific al României la Yokohama, pentru dragostea
față de Japonia pe care a reușit să mi-o trezească în suflet,
definitiv și iremediabil.

Din Apuseni la Fuji, pe cale „Marină”

Când am aflat de sosirea la Tokyo a doamnei Marina Almășan, vedeta de televiziune, m-am gândit la prima străină care a escaladat muntele Fuji: soția ambasadorului britanic, doamna Fanny Parkes, în anul 1869. Să fie oare ceva adevăr în magnetismul muntelui sacru?

Așa cum Fuji a ademenit-o cu faima sa pe doamna Parkes, la fel și Tokyo-ul a primit-o cu un cer însoțit pe doamna Almășan, dornică să-și caligrafieze cuvintele cu milenara cerneală japoneză, *sumi*, pentru a-și așterne pe hârtia străveche, *washi*, tocmai declarată monument intangibil UNESCO, impresiile unei călătorii mult visate.

Inspirația unui evantai întreg de trecute fapteuri cu iz artistic, de la savuroasele emisiuni TV la memoriile de călătorie, îi este pulsată în vene tocmai de inima de aur a țării, Abrudul natal, cel ce întâmplător a irigat și vița genealogică a străbunilor mei.

Lăsând la o parte patriotismul local ca numitor comun, nu pot trece cu vederea, totuși, un traseu asemănător: din Țara Moșilor în Țara Soarelui-Răsare. Spre deosebire de mine, doamna Almășan a venit însă pe calea proprie, o cale „Marină”. A venit să vadă și să scrie. Trebuie să recunosc, cu surprindere, că, lecturându-i textul, am aflat multe lucruri noi despre arhipelagul în care trăiesc de aproape trei ani, iar altele s-au relevat dintr-o nouă perspectivă.

Doamna Almășan a disipat aici, în Japonia, falsa penumbră peiorativă, răsfrântă uneori pieziș pe substantivul „gheișă”, constatând că, sub lumina minuțioasei instruirii de care beneficiază aceste japoneze distincte și distinse, perpetuatoarele ale unei milenare culturi japoneze, se destramă orice dubiu.

Din clipa în care a pășit pe aeroportul Narita, doamna Almășan și-a îmbrăcat sufletul într-un mătăsos chimono de curiozitate decorat cu pentagramele tradiționalei flori de cireș — sakura, pentru a intra cu pași mărunți, cu sandale de lemn, în atmosfera locală a Soarelui-Răsare. Cu nesaț a inspirat aburul de ceai verde al iernii blânde, ca-ntr-o ceremonie silențioasă, îngenunchind cu gândul pios pe tatami-ul lecturilor despre trecute generații de shoguni, sorbind printre cuvinte licoarea aromată a poemului simplu, haiku.

Atmosfera marină întrețesută cu insularele ițe ale arhipelagului nipon, irizat uneori în bleumarinul Pacificului, i-a re-creat Marinei, paradoxal, atmosfera familială de „acasă”, urându-i bun venit. În limba japoneză, „acasă” se spune „ie”. Magică juxtapunere

cu acea „ie” tradițional românească, delicat veșmânt de borangic prin care ne simțim „acasă” oriunde în lume, bluză translucidă prețuită de amicii niponi ai spațiului mioritic, până la venerație.

De la popularul borangic românesc, tors din armoniile inconfundabilei doine, la misterioasa și tandra țesătură japoneză, elastică la frământările tectonice ale sufletului nipon și extrem de rezilientă la lungul „drum al mătăsii”, doamna Almășan a făcut un salt peste meridiane și culturi, tentată de legarea unor fire de înțelegere comună a vieții. De la televiziune la viziune, doamna Marina a străbătut cu abilitate și inspirație, pe lângă un imens spațiu geografic, un spațiu spiritual profund, așezând alături de ie chimonoul policrom al unor impresii artistice de neuitat, pentru a ne oferi și nouă, printr-un florilegiu de cuvinte, acest volum simplu și savuros ca un haiku, rod al călătoriei sale.

Pentru noi, europenii, un alt simbol nipon, Cio-Cio San, care dă contur amalgamului de blândețe și dârzenie al sufletului japonez, se regăsește prea puțin în cultura arhipelagului contemporan. Doar faimoasa Operă din Tokyo, cu al său consilier român — maestrul Ioan Holender — mai readuce în memoria spectatorilor frumoasa poveste a madamei Butterfly.

Traversând Podul Curcubeului din Tokyo spre noul cartier Odaiba, madam Almășan a avut probabil privilegiul să admire în zare, sub seninul cerului de februarie, creasta muntelui sacru Fuji, simbol al Japoniei, loc de pelerinaj și închinare în fața măreției

naturii. Dificultatea ascensiunii până în vârf a condus la zicala: „Trebuie să fii nebun să vizitezi Japonia și să nu urci pe Fuji, dar trebuie să fii și mai nebun să urci a doua oară.”

Presupun că și doamna Marina a observat cum anumite lucruri arhicunoscute se văd altfel de la Tokyo decât de la București. De exemplu, semnificația celor trei faimoase maimuțe de la Nikko: Nu văd (Mizaru), Nu aud (Kikazaru) și Nu vorbesc (Iwazaru). La noi, în Europa, ele semnifică nepăsarea față de cei din jur: sunt orb, surd și mut la nevoile altora. În schimb, aici, la originile sale, grupul celor trei maimuțe înseamnă: „nu vreau să văd, să aud sau să vorbesc despre lucruri rele” (*see no evil, hear no evil, speak no evil*).

Revenită în Europa, împreună cu neobositul foto-reporter Victor, dar și cu bagajele pline de impresii proaspete, doamna Marina a reușit, într-un timp record, să ofere hârtiei și mai ales cititorilor un amplu reportaj, dezinvolt și atractiv, plin de viață ca și Japonia însăși.

Un aer proaspăt pe care îl aduce textul doamnei Almășan, oarecum în contrast cu ezoterismul niponologilor, face agreabilă și atractivă lectura. O prea profundă introspecție, de exemplu — o analiză a semnificației clopotului din fața unui templu, a pliurilor unui chimono, a rezonanțelor ancestrale ale ceremoniei ceaiului sau a filosofiei Zen, poate deveni plictisitoare. În schimb, tonul sprințar, nedisimulat, al autoarei

privind lucrurile din afară, cu o mirare autentică și o poftă de cunoaștere demnă de Setilă, ne face să ne simțim la noi acasă în acest mediu exotic.

Marina-san poate exclama acum, mulțumită: „Am venit, am văzut, am scris.”

Felicitări!

RADU ȘERBAN,
Ambasadorul României la Tokyo

O carte ca un caleidoscop

Am urmărit întotdeauna cu plăcere emisiunile TV făcute de Marina Almășan, iar la unele am fost eu însumi invitat. Sunt emisiuni de divertisment spectaculoase și captivante, care nu mizează pe vulgaritate pentru a face audiență, ci pe ritm, umor și simț publicistic. Țin minte că la una dintre ele am intrat și eu în joc, declarând că arhicăutata Elodia este îngropată de fapt în grădina mea. Marina Almășan s-a prefăcut alarmată: „Nu vă jucați cu chestiile astea. Poliția n-are umor și o să vină să vă sape toată grădina!” Eu i-am răspuns „Asta și urmăresc!”, ceea ce a amuzat-o foarte tare.

O regălesc acum pe Marina Almășan ca autoare a unei cărți la fel de atrăgătoare ca emisiunile ei. O carte cu impresii de călătorie în Japonia, țară pe care autoarea a vizitat-o de două ori, străbătând de fiecare dată cu avionul, pe ruta București–Istanbul–Tokyo, peste 9 000 de kilometri. Am început lectura acestor însemnări sceptic, gândindu-mă că editura vrea

pur și simplu — așa cum se procedează azi în mod curent — să valorifice notorietatea autoarei, al cărei nume tipărit pe o carte poate să asigure prin el însuși succesul de librărie. Dar mi-am dat seama că Marina Almășan este și în scris tot Marina Almășan, un spirit mereu viu, imună la prejudecăți, gata să descrie ceea ce vede și ceea ce simte cu o sinceritate cuceritoare.

Ea folosește cuvintele limbii române ca pe o cameră de luat vederi, reușind să surprindă din toate perspectivele posibile viața trepidantă din Japonia, uimitoare și greu inteligibilă pentru un european. Marina Almășan relatează și explică. Acționează în doi timpi. Provoacă întâi consternare și imediat după aceea oferă explicațiile necesare, alert, inteligent și cu o plăcere a comunicării care îi este caracteristică. De aceea, cartea nu plictisește nicio clipă. Se citește cu interes de la prima până la ultima pagină și îți creează impresia că o însoțești și tu pe Marina Almășan în aventura ei.

Până și călătoria cu avionul, cea pe care ne-o închipuim ca pe o așteptare chinuitoare de peste 12 ore, devine, istorisită de Marina Almășan, un mod plăcut de a petrece timpul. Cei care au de făcut călătorii lungi își pot lua notițe citind aceste pagini, din care află cum îți poți organiza așteptarea ca să te bucuri de încă 12 ore din viața ta.

Marina Almășan are un neobosit spirit de observație. Vede mult mai mult decât o cameră video de supraveghere. Vede, fie și doar plimbându-se pe străzile capitalei Japoniei, coafurile (excentrice,

neasemănătoare între ele) ale tinerilor, vestimentația lor mereu surprinzătoare prin combinația de stiluri autohtone și europene, vitrinele cu mâncăruri de o diversitate amețitoare, magazinele de suveniruri, adevărate festivaluri ale imaginației japonezilor, ambianța și ritualurile din templele budiste, zâmbetul japonezilor, care este aproape „un tatuaj permanent”, pasiunea lor pentru muncă (în Japonia, crede Marina Almășan, nu s-ar fi putut crea un film ca *Toată lumea râde, cântă și dansează*, poate doar unul intitulat — presupun eu — *Toată lumea muncește, muncește și muncește*).

Cu o remarcabilă mobilitate intelectuală, Marina Almășan scrie despre românii stabiliți în Japonia, despre momente din trecutul acestei țări, evocate de monumente păstrate cu pietate, despre pasiunea japonezilor pentru cărți (în calitatea mea de critic literar, am regretat că nu trăiesc și eu acolo), despre politețea și bunăvoința acestor oameni („care fac parte” — notează în stilul ei expresiv Marina Almășan — „din ADN-ul acestor oameni”), despre dorința de cunoaștere a niponilor, dusă până la treapta cea mai înaltă, care înseamnă aparenta inutilitate (în Japonia se organizează, printre altele, un concurs de limba română!), despre modul ingenios în care este folosită orice resursă, inclusiv... gunoiul, despre pătrunderea și în Japonia a unui val de americanizare, despre formele discrete și delicate de practicare a erotismului în băile publice și saloanele de masaj (prostituția fiind interzisă prin lege), despre muzeele

exotice, despre ikebana, despre „bătăliile între grași”, despre gheișe, despre umanismul devenit un mod de a fi, despre ninja, despre arborii Japoniei, despre insulele artificiale, despre spectacole, despre tot ce mișcă în țara aceea, Japonia, despre care știm cu toții că, asemenea Germaniei, constituie o garanție a „lucrului bine făcut”.

Cartea Marinei Almășan este un caleidoscop pe care îl ții la ochi și îl rotești, fermecat de succesiunea unor instantanee ale culturii și civilizației japoneze. Nu este o carte ușoară (are o evidentă densitate a ideilor), dar este una care se citește ușor. Ceea ce contează foarte mult, pentru că, în vremea noastră, o carte care se citește greu nu se citește deloc.

Consider că am fost norocos având prilejul de mă număra printre primii cititori ai cărții scrise de Marina Almășan.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

Ochii asiatici ai Marinei

Marina Almășan, la al cărei debut în presa scrisă am avut și eu un oarecare rol, îmi face din nou surpriza de a-mi trimite un manuscris care, mă anunță ea, grăbită și precipitată, va deveni în curând carte. Citindu-l, am avut și explicația grabei: cartea e gata, e, scriitoricește, rotundă, tunsă de fisuri și bună de pus pe masa de lectură a posibilului cititor. Azi se citește din ce în ce mai puțin, constatarea ținând de experiențe și investigații personale, victima primă fiind cartea-carte, adică forma aceea în coperti, compusă din celuloza pădurilor, care intră în raftul bibliotecii și, cu puțin noroc, iese de acolo spre a fi desfăcută pagină cu pagină de mâini grijulii. Cartea Marinei, după cea de anul trecut, despre China, la a cărei lansare m-am prezentat și am și scos câteva vorbe, este o prelungire comisă — așa mi s-a părut mie — cu mai multă aplecare și curiozitate. Autoarea se află acum în Japonia, țară pe care o vizitează pentru a treia oară, dovadă aprofundarea unor nuanțe

de comportament ale japonezului de care Marina pare îndrăgostită. Îndrăgostită mai ales de politețea, înnăscută parcă, a cetățeanului din Țara Soarelui-Răsare, pe care ni-l prezintă ca pildă și exemplu de urmat în relațiile dintre noi, mereu sau mai mereu văduvite de acest ingredient comportamental. Spre deosebire de alte vedete de televiziune, Marina Almășan se mișcă la ea acasă pe pagina scrisă. Ea vine în televiziune, se vede asta, după o solidă ucenicie și trudă în presa scrisă, ghidușiiile pe micul ecran și performanțele într-o zonă în care a făcut mai apoi carieră, fără ca urmașele s-o citeze, fiind evidente. Nu scriu mai mult despre această carte, citită în laptop, în niște zile în care la rându-mi îmi prezint, trecând de la Valea Călugărească la Pitești și de la Sângeru la București, martie fiind, noul meu produs poetic „Să strigi femeia pe numele ei de vers”, nu pentru că mă somează Marina din tipar-niță să-i trimit câteva rânduri, ci pentru că am convingerea că în paginile ei cititorul va găsi singur, cu bucurie, detalii care-l interesează despre o lume asiatică de care autoarea pare din ce în ce mai fascinată. Mă gândesc dacă nu cumva, după atâta Chină și Japonie, îndârjită să vadă și să noteze tot, autoarea nu va suferi la rându-i modificări de fizionomie, așa cum, am citit undeva, trăind în Africa, o familie de albi, după trei generații la rând, comite urmași cu pielea cafenie.

LUCIAN AVRAMESCU